

[Stegger Nielsen.]

Tiden vise. Jeg har mine personlige Tvivl herom, selv om jeg selvfølgelig mener, at der tiltrænges en Ændring ogsaa af vore Købstadskoler. Men vi er her i Landet ikke saa lidt betaget af Eksamensvæsenet og meget mindre betaget af den eksamensfri Form, og der kan derfor være en Fare for, at denne Skoleform kun vil blive lidt brugt; det vil afhænge meget af, hvorledes alt dette gribes an, og det kan man ikke udtale sig om endnu.

Det bestemmes udtrykkeligt, at naar der er en Eksamensmellem-skole i en Købstad, skal der ogsaa være en eksamensfri Mellem-skole. Mon det ikke mange Steder vil vise sig, at der ikke bliver Elever nok dertil? Jeg nærer stor Frygt i saa Henseende. Jeg ser nok, at Fjerdeklasserne ikke skal oprettes, hvis ikke 10 Elever har meldt sig, men jeg vilde egentlig tro, at det vilde have været bedre med en praktisk, særlig erhvervsmaessigt anlagt Undervisning i vore Købstæder efter Skolepligtens Ophør, hvilket der ogsaa har været taget stærkt til Orde for fra den Side. Der vil nemlig antagelig ogsaa inden for denne Mellemskoleform ophobe sig mange Fag, saa at det ideelle i Tanken: Dygtiggørelse til det praktiske Erhvervsliiv, bliver trængt noget i Baggrunden.

Jeg vender mig til Landsbyskolen. Det er den Skoleform, over for hvilken Reformen faar mest Virkning, og det tiltrænges ogsaa paa adskillige Omraader. Det bestemmes, at Landsbyskolen kan være en udeelt Skole, men naar der er mindst 4 Klasser, skal den deles i en 3-aarig Forskole og en 4-aarig Hovedskole. Den kan være tilknyttet en frivillig Fortsættelsesundervisning. I § 2, Stk. 2, finder jeg ikke den oprindelige Bestemmelse om, at Fortsættelsesundervisningen kan være fordelt over 2 Halvaar. Jeg har lagt Mærke til, at der i en anden Paragraf hentydes til, at det er Mening, men jeg vilde dog finde det rigtigst, at det stod allerede her, for at der ikke skulde være nogen Misforstaaelse. Naar der kræves 360 Timer til denne Fortsættelsesundervisning, er det efter min Mening et lovlig stort Forlangende. Ministeren har dog i denne Forbindelse fremsat en Udtalelse, som maaske gør det overflødig for mig at komme ind paa dette. Ministeren sagde nemlig, at denne Undervisning kan være fordelt over mindst 10 Uger. Jeg vil imidlertid mene, at det maa være mindst 20 Uger. Man kan naturligvis tage 10 Uger, men saa vil der blive Tale om en overordentlig lang Undervisningstid, og derved vil en fornuftig Kombination af erhvervsmaessigt Arbejde og fortsat Skole-

gang næsten umuliggøres. Jeg glæder mig over, at Frivillighedsprincippet er indført med Hensyn til Fortsættelsesundervisningen, og at man har forladt det obligatoriske.

Om Skoleforbundstanken, som er udtrykt i § 6, vil jeg udtale, at det er en Tanke, som i sig selv er sund og rigtig, men dens Indarbejdelse vil tage Tid, og man maa her gaa stiltfærdigt og forsigtigt frem. En Centralisering af Skolevæsenet kan mange Steder være nødvendig, det kan ogsaa, som det meget rigtigt blev sagt, medføre en Billiggørelse af en Kommunes Skolevæsen, men mit Parti er imod Centralisering som Endemaal for det hele. Jeg anerkender det som et Middel blandt flere, idet jeg selvfølgelig anerkender den forbedrede Klas-sedeling, Fordelene i Henseende til Timetal, den bedre Udnyttelse af de forhaanden-værende Lærerkræfter o. s. v. Men i een meget vigtig Henseende kan Centralskolen ikke, hvis man kan bruge det Udtryk, konkurrere med den lille Skole, nemlig med Hensyn til det personlige Forhold mellem Læreren og det enkelte Hjem. Enelæreren kender det enkelte Hjem ud og ind, og han er alene om at kende det. Det er en Mand, der har været Enelærer i adskillige Aar, der taler i dette Øjeblik. Tillige har jeg prøvet de øvrige Skoleformer, vi har, ogsaa en kort Overgang Købstadskolen. Jeg erindrer lykkelige Aar, da jeg som Enelærer havde Forbindelse med en Kreds af Mennesker, hvis Børn var mig betroet. Jeg kendte Hjemmene ud og ind, og det betød saa uendelig meget i min Gerning. Det var et Fundament af vældig Betydning for Skolens Gerning. Det Tillidsforhold, der er mellem Hjem og Skole, giver langt bedre Betingelser ved en lille Skole end ved en Centralskole, og derfor har de smaa Skoler i vort Land — det skal siges, nu, da de maaske er i Færd med at forsvinde —, hvor Forholdene var gode, været smaa Kulturcentrer, hvor den enkelte Mand gennem sin Dygtighed og Personlighed formaaede at præge sit Skoledistrikt og dets Ungdom paa en Maade, som har sat varige Spor paa den Egn. Det maa siges, for det er rigtigt, og det betyder overordentlig meget, det betyder langt mere end en bedre Klassesdeling — det er for øvrigt noget, der slet ikke kan sammenlignes — og mere end flere Undervisningstimer. Jeg siger ikke, at den lille Skole skal have Overvægten, hvad den vistnok har i Øjeblikket, men jeg siger, at den lille Skole med det stærke personlige Præg, som, hvis jeg vil sætte det stærkt op, kan kaldes Hjem Nr. 2 paa den Egn, hvor